

Кузняк Г.М.

*кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри нормальної та патологічної морфології і фізіології
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський*

Савчук Л.Б.

*кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
завідувачка кафедри нормальної та патологічної морфології і фізіології
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський*

Тихонов Микола Михайлович – видатний вчений, педагог та організатор вищої сільськогосподарської освіти на Поділлі

Тихонов М.М. народився 14 грудня 1938 року в с. Іракліїв Чорнобаївського району Черкаської області в сім'ї службовця. Після закінчення семирічки у 1957 році працював у районній заготконторі. Далі ж - будівельна бригада. Саме там освоїв спеціальність покрівельника - жерстяника. Щоправда, доводилось виконувати всі роботи підряд: потроху бути столяром, каменярем, муляром тощо. Все це знадобилось йому згодом, коли зводив власну дачу. Одночасно працював і навчався у вечірній школі. Там з товаришем дізналися про Львівський лісотехнічний інститут. А далі...

- Ліс нас ніби заворожив. З товаришем втокмачили собі в голову, що маємо туди вступати і крапка. Спакували здоровенні чемодани, ніби відправлялися на Марс. Що в них поклали? Не знаю. Коли дісталися до Львова, на вокзалі замість лісотехнічного нас направили до зооветеринарного. Переплутали. Життя показало, що добре зробили, - розповідає Микола Тихонов.

Коли зайшли до навчального корпусу, познайомилися із декількома

хлопцями. Студенти зооветеринарного почали розповідати та агітувати, аби ми вступали саме до цього інституту. Довго вмовляти не довелося.

Найбільше студентські роки Миколі Тихонову запам'яталися голодом, як і більшості студентів різних часів. Стипендії вистачало на півмісяця. І це в найкращому випадку. На виручку ж приходили безкоштовний хліб і гірчиця, які постійно лежали на столах у їдальні.

Стосовно ж лісотехнічного, то Тихонов ніколи не жалкував, що йому так і не довелось зайнятися справою, яку сподобав з книжок. Однак йому таки вдалося виростити свій «ліс». До цього часу на батьківському подвір'ї росте посаджений Миколою Михайловичем 1951 року могутній дуб...

Микола Тихонов разом з іншими другокурсниками повернувся-із Казахстану. Там упродовж трьох місяців вони студентським загоном «освоювали цілину». І от після успішного повернення в інститут за комсомольською традицією, їх вітали дівчата - першокурсниці.

- Щось замешкався, відстав від усіх. Дивлюся - маленька, мініатюрна дівчинка стоїть з букетом квітів і не знає, кому ж їх вручити. Розгубилась, оскільки всі вже виконали свою комсомольську місію, а вона ні. Але тут з'явився я. Підійшов до неї, взяв квіти. Вона настільки зраділа, ніби цей букет вручили їй, а не мені, - згадує М.М.Тихонов.

Своєрідна квіткова церемонія мала подальший розвиток. На танцях після оголошення заключного «дамського» танцю, та маленька, мініатюрна дівчинка у свої партнери вибрала Миколу Михайловича. Так вони ближче познайомилися. Микола Тихонов запитав у Юлії Степанівни, чи може він її провести додому, до гуртожитку. В подальшому все це і стало початком зародження нової сім'ї. Зі студентських років вони так і не розлучалися. Допоки...

Після смерті дружини не знав, що робити, як жити далі. Батьки намагалися заспокоїти. Дочка на деякий час навіть забрала його до себе в Петербург.

Після закінчення аспірантури у 1967 році Микола Михайлович

налаштувався працювати в Інституті північного тваринництва. Навіть прикупив платівку з піснею «Пурга качається». Будував плани. Але одного разу від когось почув, що діти, які народилися на суворому континенті, там не виживають. На той час їхній дочці Людмилі виповнився рік. Від почутого Микола Михайлович дуже засмутився. Їхати туди без сім'ї? Залишати дружину та дочку тут? Виникало безліч запитань, на які не було відповідей. Відповідей, які б задовольняли сім'ю.

-Саме перед моїм захистом дисертації у Львові проходила всесоюзна конференція. На ній виступав і я. Після її завершення до мене підійшов викладач Кам'янець - Подільського сільськогосподарського інституту Петро Федорович Дудчак і запитав, чи не хотів би я поїхати працювати до Кам'янця. Певною мірою я зрадив, - пригадує Микола Михайлович.

В інституті Миколу Тихонова зустрів Петро Федорович. Той самий, що запросив його до Кам'янця- Подільського. Познайомився з деканом, з ректором Семеном Сергійовичем Сербініним. Його одразу, без усіляких обдумувань, направили до відділу кадрів писати заяву на роботу.

Так Микола Михайлович став асистентом у двох доцентів—Дудчака П.Ф. та Феклістова М.М.

У 1969 році Тихонов М.М. став проректором з науки. Правда, з різних причин на цій посаді не довго працював.

Значимий і доволі масштабний період у житті Миколи Тихонова займають закордонні відрядження. До інституту прийшла телеграма, в якій Москва просила делегувати працівників для роботи за кордоном. Ректор Семен Сергійович запропонував кандидатуру М.М.Тихонова.

- Спочатку нас планували відправити до Гвінеї, але потім плани помінялися, і ми у 1972 році потрапили до Алжиру. Головним завданням було відкриття першого в цій країні ветеринарного інституту, - розповідає Микола Михайлович.

Робота в цій країні впродовж чотирьох років стала чи не найяскравішим періодом у житті Миколи Тихонова. Він займався своєю справою. Готував

викладачів, студентів. Пішла ця поїздка на користь і доньці. Вона, окрім французької, освоїла арабську, що неабияк допомагало матері під час відвідин місцевих ринків і крамниць.

Стосовно ж Афганістану, то в цій країні Микола Тихонов пропрацював з 1979 по 1981 рік. На відміну від Алжиру, було набагатоскладніше, а головне - небезпечніше.

Що і як довелося пережити цій людині, з ким заводив дружні стосунки, з ким розмовляв та про що говорив - все залишається під грифом «таємно» і дотепер. Та зрозуміло - життя було насиченим. Саме за цей період життя М.М.Тихонова нагородили орденом Дружби народів (1986р.).

У 1988 році в житті Миколи Тихонова було третє закордонне відрядження. На відміну від попередніх двох, воно було найкоротшим і тривало всього три місяці. Цього разу група радянських вчених і науковців допомагала, знову ж таки дружньому для нас, Лаосу. Велася підготовка документації, вивчення можливостей і потреб цієї країни для того, аби створити там сільгоспінститут.

Усі закордонні «турне», окрім досвіду (педагогічного, наукового та не дуже) принесли Миколі Тихонову справжню гордість за те, що він представляв велику країну.

Повертаючись до рідного інституту із закордонних поїздок, Микола Михайлович ніколи не відчував «ностальгії за бугром». Він з головою поринав у роботу всюди, де і ким би не працював - викладачем, деканом заочного відділення інституту, проректором з навчальної роботи чи завідувачем кафедри. Завжди та всюди працював, бо вмів, і знав як це робить.

Коли в мене немає проблем, то їх блискуче знаходжу. Нині використовують скорочену форму навчання в університеті для випускників технікуму. Але це ж саме за ініціативи Миколи Михайловича університет першим вдався до такого експерименту. Першими довели, що це раціонально та необхідно. З цього приводу доводилось неодноразово їздити до міністерства та відстоювати свою позицію, - зазначає Микола Тихонов.

Микола Михайлович був ініціатором створення ветеринарного факультету, 15 років був членом навчально-методичної комісії Міністерства агрополітики України з напрямку «Ветеринарна медицина». Під його керівництвом захистили дисертації Цвігун О.А., Степанов О.Д., Данчук О.В.

Довгий час піч-о-пліч працював з ректором Михайлом Івановичем Самокишем, згадує його добрим словом.

За свою плідну працю М.М.Тихонов нагороджений орденом Дружби народів (1986р.), медаллю Жукова, грамотами Міністерства сільського господарства та продовольства України (1994 р., 1998 р.). У 1998 році йому присвоєно почесне звання «Заслужений працівник освіти України».

Іти вперед, долаючи труднощі і перешкоди, не заспокоюватися досягнутим - така лінія його життя, його кредо – професора, кандидата ветеринарних наук, вчителя і наставника.